

Členství České republiky v mezinárodních organizacích – přínosy a náklady

V důsledku finanční a ekonomické krize a s tím souvisejícím snižováním státních výdajů se členství v mezinárodních organizacích a zejména výše příspěvků, jež z něj plynou, stalo hojně diskutovaným tématem pro řadu států. Co přináší a kolik stojí Českou republiku členství v jednotlivých mezinárodních organizacích? Jakými způsoby lze zlepšit čerpání výhod z těchto členství? To jsou některé z otázek, které aktuálně zaznívají v českých politických i odborných kruzích.

Základní informace

Česká republika je v současnosti členem více než **450 mezinárodních organizací, ústavů, komisí či agentur**, což jí ročně stojí **více než 3 miliardy korun**. Jednotlivé organizace se liší nejen významem, ale také výší příspěvku. Náklady na členství v mezinárodních organizacích dlouhodobě rostou. Zatímco v roce 2008 Česká republika vydala na tyto účely 2,1 miliardy korun, předloni to bylo o 1,2 miliardy více. Odhaduje se, že v roce 2015 budou výdaje přibližně 4 miliardy.

Návrh nové koncepce členství ČR v mezinárodních organizacích

Dne 5. května 2013 vláda ČR projednávala dokument předložený Karlem Schwarzenbergem a Miroslavem Kalouskem. Tato analýza, kterou společně vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo financí, navrhuje změny systému odvádění příspěvků a vyzývá ostatní ministerstva ke zpracování vlastních návrhů úspor. Ministerstva mají předložit tento návrh do 31. května 2013. Ministerstvo zahraničních věcí samo navrhne, které mezinárodní organizace opustit.

Dokument obsahuje kompletní a aktuální seznam

mezinárodních organizací, kterým Česká republika přispívá a podrobné informace o povaze jednotlivých závazků. Zmiňuje se v něm, že současný stav vyžaduje provést zásadní reformu celého systému poskytování příspěvků mezinárodním organizacím kvůli úsporám i kvůli prioritám země. Od roku 2014 by podle záměru vlády měl být celý systém efektivnější a koordinovanější. Neznamená to pouze z některých mezinárodních organizací vystoupit, ale třeba se jen pokusit snížit příspěvek. Příspěvky od roku 2014 již nebude rozesílat jen Ministerstvo zahraničních věcí, ale každý resort sám ze svého rozpočtu, a bude muset o peníze dopředu požádat.

V této souvislosti je nutné zmínit, že odchod z některých mezinárodních organizací za účelem státních úspor je populárním krokem napříč politickými stranami a už dávno není považováno za tabu.

Nejčastější důvody ke kritice členství ČR v některých mezinárodních organizacích

Agenda jednotlivých mezinárodních organizací roste a postupně zasahuje do agendy ostatních organizací. Nejčastějším problémem tak je, že témata, kterými se jednotlivé mezinárodní organizace zabývají, se prolínají a dochází k duplicitě a neefektivitě.

U řady organizací je také sporný jejich přínos, nejasný počet zaměstnanců či dokonce samotný vznik členství. O účasti na zasedáních se často rozhoduje ad hoc, chybí dlouhodobější strategie, stejně jako kontrola a posuzování přínosů členství v jednotlivých organizacích.

Některé mezinárodní organizace, které v tuzemsku budí kontroverzi či pochyby o nezbytnosti účasti v nich jsou například Mezinárodní sdružení na ochranu rostlin Evropy, Mezinárodní organizace pro kakao, Mezinárodní ústav chladírenský, Mezinárodní asociace pro vlastnosti vody a vodní páry a další.

Od podzimu loňského roku Česká republika

ukončila nebo brzy ukončí členství například v Mezinárodní řídicí skupině pro Kosovo, Zvláštním tribunálu pro Libanon, Zvláštním soudu pro Sierra Leone a Haagské akademii mezinárodního práva.

Příspěvky České republiky vybraným mezinárodním organizacím v roce 2012

- **Rada Evropy:** téměř 60 mil. Kč
- **Meziparlamentní unie:** 3,7 mil. Kč
- **Mezinárodní visehradský fond:** 37,6 mil. Kč
- **Světová zdravotnická organizace:** 29,7 mil. Kč
- **Mezinárodní organizace práce:** 27 mil. Kč
- **Mezinárodní organizace kriminální policie INTERPOL:** 9,3 mil. Kč
- **Evropská unie:** V průběhu roku 2012 Česká republika **obdržela** z rozpočtu EU celkem **113,7 mld. Kč** (tj. cca 4,52 mld. €) a celkem do rozpočtu **odvedla 39,8 mld. Kč** (tj. cca 1,58 mld. €). Čistá pozice za rok 2012 je tedy výrazně kladná, Česká republika získala o 73,8 mld. Kč více (tj. o 2,94 mld. €), než do evropského rozpočtu zaplatila.¹

Pět největších mezinárodních institucí, do nichž plynou peníze z rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí

Z rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí plynou povinné platby do celkem 64 mezinárodních organizací v celkové výši 1,5 miliardy korun, což činí čtvrtinu rozpočtu ministerstva. Příspěvky na zbývajících necelé čtyři stovky organizací ve výši dalších 1,5 miliardy se rozdělí mezi ostatní ministerstva a státní úřady.

- **Organizace spojených národů:** 541,081 mil. Kč (tj. příspěvek za rok 2012) Částka zahrnuje řádný rozpočet, mírové operace a opravu sídla.

Česká republika náleží k nemnoha členským státům OSN, které hradí své závazky včas a v plné výši. Na základě rezoluce schválené plénem Valného

shromáždění OSN dne 24. 12. 2012 bude podíl příspěvků ČR do řádného rozpočtu na léta 2013 - 2015 činit 0,386 %. (Současný rozpočet OSN na léta 2012-2013 činí 5,396 mld. USD). Údaj nezahrnuje rozpočty na mírové operace OSN, které jsou přijímány v jednoročních cyklech, a to zvláště pro každou aktivní mírovou operaci.

- **Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN):** 223,436 mil. Kč
- **Severoatlantická aliance (NATO):** 98,182 mil. Kč (příspěvek do civilního rozpočtu NATO)
- Česká republika se dosud účastnila devíti misí v rámci NATO. V roce 2012 půjde z *rozpočtu ministerstva obrany* do rozpočtu NATO částka ve výši 643,058 milionu Kč. (vojenský rozpočet – 385 milionů korun, program bezpečnostních investic – 176,213 milionu korun a příspěvky do rozpočtů aliančních agentur, ve kterých je ČR zapojena – 81,845 milionu korun)
- **Spojený ústav jaderných výzkumů:** 71,688 mil. Kč
- **Rada Evropy:** 65,350 mil. Kč

Zdroje

E15/Zprávy online. Více na WWW: http://zpravy.e15.cz/domaci/politika/vlada-bude-resit-jak-dal-s-clenstvim-v-mezinarodnich-organizacich-mame-seznam-984831#utm_medium=selfpromo&utm_source=e15&utm_campaign=copylink (8. 5. 2013)

Ihned.cz. Ekonom. Více na WWW: <http://byznys.ihned.cz/c1-59149510-ceske-miliardy-na-cestech-svetem> (10. 5. 2013)

Novinky.cz. Za členství v mnohdy nesmyslných institucích platí Česko miliardy. Více na WWW: <http://www.novinky.cz/domaci/300604-za-clenstvi-v-mnohdy-nesmyslnych-institucich-plati-cesko-miliardy.html#output=search&sclient=psy-ab&q>

Ministerstvo financí. Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU Více na WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_cista_pozice_cr.html

¹ Ministerstvo financí ČR. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_cista_pozice_cr.html

